

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Türkische Texte mit französischer Übersetzung - Cod. St. Märgen 1

[Straßburg?], [um 1720]

Auctor Lectori S.

[urn:nbn:de:bsz:31-161021](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-161021)

Linum simul Linguarum Institutiones Grammaticas tibi exhibeo, amice Lector, non eo fine, ut, si omnino rudis ad earum studium accesseris, uno omnes tractu addiscere aggrediaris. Id tibi potius omnino dissuadeo, ac in exemplum statuo methodum, quâ unum & alterum ad servitia Sacrae Caesareae Majestatis habilitandum hasce ipsas linguas docui, doceremque, si opus esset. Hac ergo est: Primum accedenti tyroni praescriberem, ut statim vident quomodo tractus literarum ducantur, Alphabetum, quod habes Cap. 1. pag. 1. juberemque illud memoriae mandari juxta pronuntiationem, quam illi ab initio inculcandam ducō. Subsequenti die ad paginam secundam accedere sinerem, & quomodo inter se connectantur litera in eadem voce, quid singula valeant & quomodo cumbinentur, serid, sed breviter, explicarem, usu nempe sensim addiscendum; Ea autem exprimuntur tam in hac, quàm pag. 6. cum seqq. Notasque vocales ac orthographicas pag. 9. sub finem expressas exponerem, & in memoria imprimi vellem, ac statim syllabis componendis studiosum assuefacerem, propositis aliquot vocibus suas habentibus adscriptas vocales notas. Ne tamen primâ fronte detereretur à modo syllabizandi Turcico, proponerem v. g. vocem سَوْرَمَ vel سَوْرَمَ. Tum quærerem ab eo qualis esset litera prima primæ vocis, diceret esse *w* sin: quid valet? dicerem; responderet, valet S. Juberem ergo scribi S: tum, illud *w* quid supra se habet? interrogarem: responderet *üstün*: quid valet *üstün*? valet *e*; ergo adscribe *e*, & sic haberet SE. Quid sequitur? *g* waw: quid valet? *w*: adscribatur ergo W & erit SEW. Illud *g* waw quid supra se habet? diceret, *gez*m: quid sibi vult? quietem seu carentium vocalis: ergo sic maneat. Progrediendum juberem, & diceret sequi *m* mim; quid valet? *m*: ergo adscribatur ut sit SEWM. Li *m* mim quid supra se habet? diceret *üstün* æquivalens nostro *e*; ergo addatur, & erit SEWME. Sequitur *k* kef, quid valet? *k*: adjiciatur, & erit SEWMEK; nec aliud addendum propter *gez*m, quo ipsum *k* afficitur.

Subinde tamen vellem assuesceret modo syllabizandi Turcico, diceretque in illis vocibus سَوْرَمَ & سَوْرَمَ sewerüm: Sin waw ile üstün, sew, mim kefile üstün mek, sewmek: Sic in altera, sin üstün se, waw üstün we, sewe, re mim ile ütrü rüm sewerüm. Ideoque statim illum exercere inciperem in libro Turcico notis vocalibus distincto, ac paucis post diebus librum illi darem notis illis carentem, & vel uno illi versu prælecto, nostris id literis describi curarem, ut se subinde solus exercere posset.

Tertio itaque statim die eum consolaturus atque animaturus ostenderem illi facilitatem declinandi Nomina Turcica, proposito illi duplici typo aut paradigmate v. g. ار er, vir, ut est pag. 26. expressam, & بابا baba, pater pag. 28. simulque alia instar horum declinanda subjicerem, etiam cum suis Adjectivis, ut ار گوزل güzel er, pulcher vir, كوزل ارك güzel erün-, pulchri viri, &c. exposito illi & exemplis dilucidato, declinatione & genere Adjectiva quodammodo carere in Turcicis, Et jam abhinc aliquot singulis diebus vocabula memoriter addiscenda praescriberem, quæ etiam declinari juberem, &c.

Subsequentibus uno & altero diebus paradigma utriusque Verborum æquè facilis Conjugationis exponerem sic

1. سَوْرَمَ sewerüm, amare.

2. بَقْرَمَ bakrüm, aspicere.

Indic. Præf. & Futurum.

Sing.

Pag. 22. سَوْرَمَ sewerüm, amo.
سَوْرَسِن seweršin, amas.
سَوْر sewer, amat.

Pag. 122. بَقْرَمَ bakrüm, aspicio.
بَقْرَسِن bakršyn, aspicias.
بَقْر bakar, aspicit.

Pl.

سَوْرَر seweriz, amamus.
سَوْرَرَسِن seweršiz, amatis.
سَوْرَرَل sewerler, amant.

بَقْرَر bakaryz, aspiciamus.
بَقْرَرَسِن bakarsyz, aspiciatis.
بَقْرَرَل bakarler, aspiciunt.

Im-

Imperfect.

سوردم *sewerdüm*, amabam.

سوردك *sewerdüin-*, amabas, &c.

بقردم *bakardum*, aspiciebam.

Perfect.

سودم *sewdüm*, amavi, &c.

سودشم *sewmišym*, amavi, &c.

بقدم *baktüm*, aspexi, &c.

بقدشم *bakmysym*, aspexi, &c.

Perf. alterum.

Plusq.

سودم *sewmys idüm*, amaveram.

بقدشم *bakmys idüm*, aspexeram, &c.

Imperativ.

سو *sew*, ama.

سوسون *sewsün*, amet, &c.

بق *bak*, aspice.

بقسون *baksün*, aspiciat, &c.

Nec ulterius procedere juberem, donec ritè memoria mandaret hæc tempora cum formatione eorum, ad quam facilitandam Indicativum totum & Imperativum Verbi Substantivi simulq; auxiliariis pag. 62. & seq. diducti juberem pariter memoria mandari, & ad eum exercendum darem Latinum quotidie argumentum in Turcicum idioma vertendum, in quo subinde corrigendo suggererem occurrentes regulas quas ei in Grammatica ostenderem & explicarem; prælectaque Declinatione Pronominum pag. 49. expressâ, constructionem Genitivi cum altero Substantivo, de quo nonnihil pag. 57. & fusiùs pag. 153. explicarem & edocerem, simul & usum ac expressionem Pronominum possessivorum Partis 3. cap. 3. expositorum.

Præcipuas subinde præpositiones ex Cap. 2. Part. 5. decerperem, & cum quibus construuntur casibus indicarem. Tunc demum Verborum reliquos modos simul & Negativa Verba addiscere juberem, eumque in illis maximè exercerem, ac tandem Grammaticam ipsam scil. purè Turcicam, præmissis adjectionibus, à capite ad calcem illi, quotidie nempe unum aut alterum caput, prælegerem ac ritè intelligendum propinarem.

Jam tunc, exacto nempe uno aut altero mense, ex Grammatica Arabica aliquid prælegendum suaderem, in quo maximè Thomæ Erpenii Consilium ejusdem Grammatica Arabica præfixum ut sequeretur autor essem. Cumque verborum Arabicorum Nominumque inflexiones ac alia accidentia, sive ex dicti Erpenii aliâsve Authoris, sive ex hujus meâ dispersis Capitibus utcunq; addidicerit, tunc non pigeat illum relegere totam meam, ut scripta est, Grammaticam, & alacriter ex illa notabilem in omnibus tribus linguis profectum faciat, quod opto, Relictâ cuique nec improbat à sua methodo. Vale, & opus cum bono DEO aggredere.

ERRATA CORRIGENDA.

Pag. 22. lin. 25. corrige الملك من الملك *minel-meliki*. p. 37. lin. 4. corr. sic حبلى *hublâ*, grvida, pugnans mulier. حبلي *hublî*. *jün*, ad gravidam pertinens. p. 51. lin. 33. corr. Syntaxi. p. 58. lin. 39. corr. à quattordici. p. 93. lin. 28. Lege *nessârâni*. p. 95. lin. 6. corr. in utrumque, p. 123. lin. 28. corr. leguntur. p. 135. l. 15. corr. اسكله التند *askלה التند*. p. 159. l. 11. Lege عاجز *âgiz*, p. 161. l. 10. scribe اولسد: item l. 37. corr. *miâf*. p. 178. l. 46. Lege بكر *bahr*. p. 187. l. 43. scribendum erat *hajjü tüvânâ*. p. 196. Textus Persici lin. 4. corr. یافت *yâft*, & lin. 25. عذارش *âdârš*. p. 197. l. 28. corr. بر منزلده *br menzled*. p. 198. l. 4. ante finem, notam *refet* ad *minnet*. p. 206. l. 27. سر و سروريله *ser u serurile*. Legi etiam optime potest *serü sürülari ile*, i. e. capitibus cornibusque suis.

